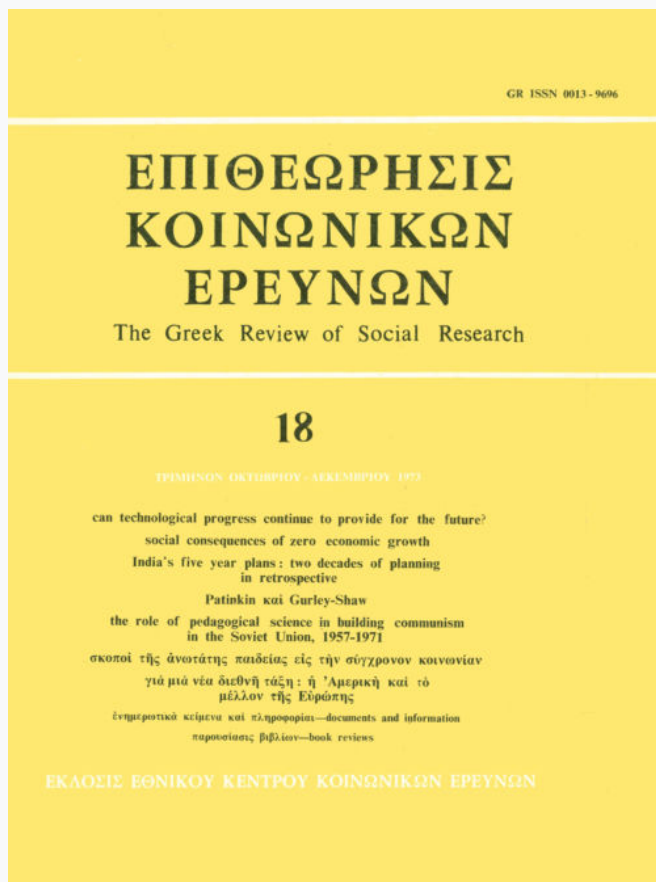

The Greek Review of Social Research

Vol 18 (1973)

18

Η ορθόδοξος Εκκλησία της Ελλάδος ως κοινωνική ομάδα (πιέσεως) κατά την επίτευξην των στόχων της, υπό Νικ.Χ.Βικέτου

Αναστάσιος Αλ. Τζανίμης

doi: [10.12681/grsr.292](https://doi.org/10.12681/grsr.292)

Copyright © 1973, Αναστάσιος Αλ. Τζανίμης

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

To cite this article:

Τζανίμης Α. Α. (1973). Η ορθόδοξος Εκκλησία της Ελλάδος ως κοινωνική ομάδα (πιέσεως) κατά την επίτευξην των στόχων της, υπό Νικ.Χ.Βικέτου. *The Greek Review of Social Research*, 18, 249. <https://doi.org/10.12681/grsr.292>

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὡς κοινωνική ὁμάς (πίεσως) κατὰ τὴν ἐπίτευξιν τῶν στόχων τῆς. Ἐκδόσεις «Τῆνος», Ἀθήνα 1973, σ. 54.

ὑπὸ Νικ. Χ. Βικέτου
πρυοῦχου τοῦ τμήματος Δημοσίων Δι-
καιῶν καὶ Πολιτικῆς Ἐπιστήμης τῆς Νο-
μικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Συνταχθεῖσα ἀρχικῶς προκειμένου νὰ υποβληθῆ «εἰς σεμινάριον θεμάτων Πολιτικῆς Ἐπιστήμης τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν», ἡ παροῦσα μελέτη ἐδόθη ἐν συνεχείᾳ εἰς τὴν δημοσιότερον προκειμένου νὰ προκαλέσῃ τὸ ἐνδιαφέρον «πρὸς μελέτην καὶ ἔρευναν τῶν κοινωνικῶν ἰδιῶτων ἐν Ἑλλάδι» (σ. 9). Ἀδτὴ περιέχει δύο κύρια μέρη, εἰς τὰ ὅποια ἐκτίθενται αἱ ἀπόψεις τοῦ συγγραφέως, καὶ ἐν τρίτῳ, ἐν εἰδει παραρτήματος, εἰς τὸ ὅποτον ἀναδημοσιεύονται διάφορα ἐπίσημα ἐκκλησιαστικά ἔγγραφα ἐπὶ τῶν ὁποίων βασίζονται ὀρισμαῖα ἐκ τῶν ἀποφθεῶν τῶν. Εἰς τὸ πρῶτον μέρος ὁ συγγραφεὺς ἐπιδιώκει νὰ προσδιορίσῃ τὴν ἐννοίαν τῆς Ἐκκλησίας ἐκ θεολογικῆς καὶ κοινωνιολογικῆς ἐπόψεως, τοίνυν συγχρόνως τὰς δυσκολίας τὰς ὁποίας συναντᾷ ὁ ἐρευνητὴς προκειμένου νὰ οἰκονομήσῃ ἐννοιολογικῶς τοὺς ἐκ τῶν δύο αὐτῶν διαφορετικῶν ἀποφθεῶν διατυπουμένους ὀρισμοὺς περὶ ταύτης (σ. 11, 13). Εἰς τὴν συνέχειαν ὁ συγγραφεὺς κάμνει λόγον περὶ τῶν ἰδιαιτέρων χαρακτηριστικῶν τῆς Ἐκκλησίας ὡς κοινωνικῆς ὁμάδος, τὰ ὅποια εἶναι «ἡ πολιτικὴ οὐδετερότης» καὶ «ἡ συνεχῆς προσπάθεια τῆς διὰ τὴν πνευματικὴν ὁλοκλήρωσιν τοῦ αὐτοῦ» (σ. 14). Οἱ «στόχοι» (σ. 15) τῆς Ἐκκλησίας εἶναι «πνευματικοὶ» καὶ «ποιμαντικοί». Οἱ δεῦτεροι ἀπασχολοῦν περισσότερο τὴν Ἐκκλησίαν ὡς κοινωνικὴν ὁμάδα, καὶ αὕτη καταβάλλει διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν προσπαθειῶν ἐπιβάλλουσα «πίεσιν» ἐκδηλουμένην «οὐχὶ πάντοτε, ἀλλὰ κατὰ περιπτώσεις» (σ. 16). Βασιζόμενος ἐπὶ παραδειγμάτων προερχομένων, κυρίως, ἐκ τῶν ἐκδηλώσεων τῆς «Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας», ὁ συγγραφεὺς ἐπιβεβαιώνει τὴν ὑπόθεσιν περὶ ἀσκήσεως «πίεσεως» ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας γενικῶς «κατὰ περιπτώσεις», χαρακτηρίζων οὕτως αὐτὴν ὡς «ὁμάδα πίεσεως» (σ. 17-18).

Χωρὶς νὰ κάμῃ σαφῆ ἐννοιολογικὴν διάκρισιν μεταξὺ τῶν «πίεσεων» τῶν ἀσκηθῆντων κατὰ τὸ παρελθὸν καὶ τῶν νῦν ἀσκουμένων ἐπὶ τῆς συνειδησεως τῶν πιστῶν ἐκ μέρους τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς καὶ τῆς Ὁρθόδοξης Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ὁ συγγραφεὺς εἰς τὸ δεῦτερον μέρος τῆς ἐργασίας τοῦ ἀσχολεῖται εἰδικῶς

μὲ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ὡς «ὁμάδα πίεσεως». Δεχόμενος κατ' ἀρχὴν ὅτι ἡ «ἀσκησις πίεσεως» δὲν ἀποτελεῖ τὴν γενικὴν πολιτικὴν τῆς (σ. 19), ἀναφέρεται ἐν συνεχείᾳ εἰς γεγονότα καὶ περιστατικά συγκεκριμένα («ἀπειλαὶ ἀφορισμοῦ συνλοουμένων γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν, ἀρνήσεις εὐλογίας τῶν γάμων, ἀτόμων φερόντων μακρὰν κόμην, ἀρνήσεις παροχῆς τῆς Θείας Κοινωνίας εἰς τὰ μέλη τῆς Στοᾶς, ἢ ἐν παντὶ τρόπῳ ἐκστρατεία κατὰ τῶν Ἀνασταναρίων, τὸ αὐτόματον διαζύγιον»), πρὸς ἀποτροπὴν τῶν ὁποίων νομίζει ὅτι ἡ Ἐκκλησία «ἀσκεῖ πίεσιν». Εἰς τὴν ἐρώτησιν περὶ «τῆς ἀποτελεσματικότητος» (σ. 25) τῆς ἀσκουμένης ὑπὸ «τῶν φορέων» (σ. 24) τῆς Ἐκκλησίας πίεσεως, ὁ συγγραφεὺς δὲν δίδει ἀπάντησιν συγκεκριμένην. Τὰ «μέσα» διὰ τῶν ὁποίων ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία ἀσκεῖ τὴν ἐπιτροπὴν ἢ τὴν πίεσιν τῆς ἐπὶ τοῦ ποιμνίου τῆς εἶναι, «ἐκτός τοῦ προφορικοῦ λόγου, τοῦ γραπτοῦ λόγου καὶ τῆς πειθοῦς, καὶ τὰ συγγρονα μέσα μαζικῆς ἐπικοινωνίας». Ὁ συγγραφεὺς τονεῖ ἰδιαίτερον τὴν σημασίαν τῶν μέσων αὐτῶν ὡς καὶ τὰς ἐλλείψεις τῶν (σ. 26-30). Ὁ συγγραφεὺς ἀναφέρεται ἐν συνεχείᾳ εἰς τοὺς προσδιοριστικὸς παράγοντας τῆς ἀσκουμένης πίεσεως ἢ ἐπιτροπῆς (σ. 30-35). Αἱ ὀρθόδοξοὶ θρησκευτικαὶ ὀργανώσεις, ἐπ' ὅσον ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, χρησιμοποιοῦνται ὑπ' αὐτῆς ὡς «μέσα» διὰ τὴν ἀσκήσιν τῆς ἐπιτροπῆς τῆς «ἐπὶ τῶν φερέων τῆς πολιτικῆς δράσεως ἢ τῆς κοινῆς γνῶμης», ἀσκοῦσαι συγχρόνως κριτικὴν τοῦ ἔργου τῆς ἐπισήμου Ἐκκλησίας (σ. 35-37). Ἡ Ἐκκλησία, λόγῳ τῆς μὴ ἐνεργοῦ συμμετοχῆς τῆς εἰς τὴν πολιτικὴν, κοινωνικὴν καὶ οἰκονομικὴν ζωὴν τῆς χώρας, ἀδυνατεῖ πολλὰκις νὰ ἀσκήσῃ ἀποτελεσματικὴν ἐπιτροπὴν ἢ πίεσιν ἐπὶ τῆς πολιτείας εἴτε ἐπ' ὠφελείᾳ αὐτῆς τῆς ἰδίας, εἴτε ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ ποιμνίου τῆς (σ. 37-40).

Ἡ παροῦσα μελέτη, ἡ ὁποία ἔχει βασισθῆ ἐπὶ ἀξιολογῶν καὶ λιαν ἐπικαίρου ἑλληνικῆς καὶ ξένης βιβλιογραφίας, εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς φιλοτιμίας, προσπάθειας ἐνός νέου ἐπιστήμονος, κριθεῖσα ἐμμενῶς ὑπὸ τῆς οἰκείας πανεπιστημιακῆς σχολῆς (Νομικῆς) ἐξ ἧς ἀπεφοίτησεν οὗτος προσφάτως. Εἰς αὐτὴν θίγεται τοῦλημῶς ἡ ἀποψις ἐνός θέματος γενικῶν ἐνδιαφερόντων ὡς εἶναι τὸ θέμα Ὁρθόδοξο Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὸ ὅποτον ἐλάχιστα ἔχει μελετηθῆ ἐξ ἐπόψεως κοινωνιολογικῆς εἰς τὴν χώραν μας.

A. TZANIMHS

**ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΙΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΕΡΕΥΝΩΝ**

*The Greek Review of Social
Research*

εἰδικὸν τριμηνιαῖον περιοδικὸν
Ἐκδότης: Ἐθνικὸν Κέντρον
Κοινωνικῶν Ἐρευνῶν (ΝΙΠΔΔ)
Σοφοκλέους 1, Ἀθήνα 122
Ἔτος 4ον. Τεύχος 18ον
Ὁκτώβριος-Δεκέμβριος 1973

διευθυντῆς συντάξεως
ΗΛΙΑΣ ΔΗΜΗΤΡΑΣ
Ἄγιου Χαριλάμπους 1, Ἀθήνα 701

ἐπεθύνθων τυπογραφεῖον Εὐάγ. Μ. Ράλλης
Λυκείου 1 - Ἄγ. Παρρασκευῆ
στοιχειοθεσία-ἐκτύπώσεις-βιβλιοδεσία
Χ. Παπαδῆλια & Σία Ο.Ε.
Λεῦκτρων 3 - Σποῦλια
ἐπιμέλεια ἐκδόσεως
Ἰγπερσία Ἐννεμῆρσεως ΕΚΚΕ

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ ΔΡΧ. 40
Single issue \$ 3

συνδρομαὶ ἐσωτερικῶν (4 τεύχη):
διὰ ἰδιώτας δρχ. 150,
διὰ σπουδαστὰς δρχ. 120,
διὰ νομικὰ πρόσωπα, τραπέζας,
ὀργανισμοὺς δρχ. 300,
συνδρομῆ ἐξωτερικῶν (4 τεύχη): \$ 12

ἡ ἀναδημοσίευσίς τῆς ἑλῆς τοῦ
περιοδικοῦ ἐπιτρέπεται μόνον κατόπιν
ἀδείας τοῦ διευθυντοῦ συντάξεως
πέρας ἐκτυπώσεως 10.1.1974

Τὰ ἐνπύγραφα ἄρθρα ἐκφράζουσι τὰς ἀπόψεις τῶν συγγραφέων τῶν
Signed articles express only the views of their author